

REZULTATI ANKETE UPCG

Unija poslodavaca je u periodu od 23. marta do 9. aprila 2021.godine realizovala online anketu među crnogorskim privrednicima na temu ukidanja neradne nedjelje.

Na anketu je, kroz anonimno učešće, odgovorilo 403 privredna subjekta. Smatramo da je ovakav uzorak u potpunosti reprezentativan, te stoga može poslužiti UPCG i najširoj javnosti za dalju analizu ove oblasti.

Cilj ankete bio je da se, sagledavanjem generalnog stava privrednika po pitanju neradne nedjelje i mogućnosti za njeno ukidanje, dobiju podaci koje će UPCG koristiti kako za dalju analizu ove problematike, tako i u pregovorima sa sindikatima i Vladom Crne Gore i nastavku djelovanja po ranije pokrenutoj inicijativi Unije poslodavaca.

UPCG je ovim povodom kreirala anketni obrazac sa sedam (7) pitanja, od čega pet (5) zatvorenih i dva (2) otvorena.

REZULTATI

I Prva tri pitanja odnosila su se strukturu ispitanih preduzeća:

1. *Osnovna i druge pretežne djelatnosti* – učešće u anketi su uzeli privrednici iz svih grana djelatnosti.
2. *Geografska struktura preduzeća* – Najveći dio ispitanika ima sjedište u centralnom regionu Crne Gore (53%); zatim slijede preduzeća sa sjedištem u južnom regionu (36%), te ona iz opština na sjeveru (11%).
3. *Broj zaposlenih* - Manje od 5 zaposlenih (25%); Između 5 i 19 zaposlenih (34%); Između 20 i 49 zaposlenih (15%); Između 50 i 99 zaposlenih (8%); Više od 99 zaposlenih (18%).

II Četvrto pitanje se odnosilo na *predlog UPCG za hitnim ukidanjem neradne nedjelje*.

1. Na pitanje da li su saglasni sa istim, čak 78% privrednih subjekata se izjasnilo pozitivno, dok je 22% ispitanika bilo protiv.
2. *Na koji period je neophodno neradnu nedelju uvesti*: najveći dio ispitanika, njih 65%, smatra da ju je neophodno ukinuti trajno (tokom cijele godine). Sa druge strane, 25% privrednika smatra da neradnu nedjelju treba ukinuti u toku trajanja turističke sezone, dok njih 10% navodi da je treba ukinuti na period od 6 mjeseci.

III Ukoliko bi se uvela radna nedelja, tj došlo do ukidanja neradne nedelje, upitali smo privrednike koji način bi za njih bio optimalan i prihvativ. Ispitanici su imali mogućnost da na tri ponuđene opcije odgovore sa „Da“ i „Ne“. Prema rezultatima istraživanja, privrednici su odgovorili na sledeći način:

- *Povećati dnevnicu zaposlenih za rad nedjeljom:* 76% ispitanika je izjavilo spremnost da povećaju dnevnicu zaposlenima za rad nedjeljom;
- *Omogućiti rad nedjeljom – u toku jedne smjene:* 67% ispitanika je dalo pozitivan odgovor po ovoj opciji;
- *Omogućiti rad nedjeljom – u više smjena:* 52% ispitanika smatra da treba omogućiti rad nedjeljom u više smjena.

IV Kada je u pitanju uticaj ukidanja neradne nedelje na radna mjesta zaposlenih, više od polovine ispitanika (57%) je odgovorilo da bi ukidanje neradne nedelje dovelo do *povećanja broja radnih mesta* u narednom periodu.

V Kroz poslednje – otvoreno pitanje, omogućili smo ispitanicima da kroz dodatne komentare iskažu svoj stav tj. mišljenje po datoj tematiki. U nastavku izdvajamo neke od dobijenih odgovora:

- ✓ Ukoliko se uvede radna nedelja, treba uvesti pojačane kontrole inspekcija, koje će utvrditi i garantovati da zaposleni imaju slobodan dan tokom sedmice, tj. poslodavci organizuju posao na način da zaposlenima omoguće jedan slobodan dan ;
- ✓ Nevezano za minulu i predstojeću sezonu, absurdno je da ukoliko recimo ljetnja i zimska sezona traju oko 6 mjeseci, mi imamo skoro mjesec dana kada nam marketi ne rade i ne samo da država i privrednici gube profit, već će i turisti gubiti interesovanje za našu zemlju;
- ✓ Kroz uvođenje neradne nedelje, uticali ste na gašenje mnogih malih privrednika a pomoglo se benzinskim pumpama, trafikama i ostalim objektima.
- ✓ Treba omogućiti makar rad nedjeljom u toku jedne smjene tokom trajanja turističke sezone, i to njenog glavnog dijela (maksimalno dva-tri mjeseca godišnje);
- ✓ Ukidanje neradne nedelje treba da bude samo privremeno rjesenje dok se ekonomija pogodjena Covid epidemijom ne oporavi. Naravno, uz strogo postovanje jednog neradnog dana u sedmici koje sleduje sve zaposlene.
- ✓ Uvodjenje radne nedelje je u interesu cjelokupne privrede, a vjerujemo i lica koji se nalaze na evidenciji Zavoda za zapošljavanje, obzirom da bi se, na ovaj način, ukazala potreba za radnim mjestima.
- ✓ Neradna nedelja se izuzetno loše pokazala na primorju. U svakom turističkom gradu je nedelja kao i svaki drugi dan. Turista ne treba da razmišlja koji je dan i da sve svoje planove mijenja zbog neradne nedelje. Oni su na odmoru. Isto vazi i za zimski period. Sve ovo je uticalo da se broj zaposlenih smanji, a ako se razmišlja o spasavanju turističke sezone neminovno ovo pitanje treba rjesiti, jer bi se i povećao broj novozaposlenih.

- ✓ Stanje u privatnom sektoru je na granici rentabilnosti, pa je neophodno urgentno ukinuti neradnu nedelju kako bi se izbjegao kolaps u radu istog.
- ✓ Treba obezbijediti naknade za radno angažovanje nedeljom, ko hoće da radi! A ima ko hoće! Osigurati da inspekcijski organi vrše kontinuiran nadzor primjene.
- ✓ Ukoliko se Ustavni sud ne izjasni ubrzo, treba napraviti regulativu kao u Hrvatskoj, da se može raditi minimum u toku sezone, i za decembar i januar. Takodje, treba ukinuti i zabranu rada za vrijeme državnih praznika.
- ✓ Propusti države u vidu nedostatka kontrolnih mehanizama kojima bi se prava radnika na 40 časovno radno vrijeme zaštitila, ne smiju da ugrožavaju Ustavom zagarantovano pravo na rad i pravo na preduzetništvo.
- ✓ Neradna nedelja u tgovinama a posebno u malim objektima je ogroman gubitak za državu i poslodavce. S obzirom da kod nas tržni centri ne rade, veliki broj ljudi odlazi u Albaniju u šoping. Isto tako, sve industrijske proizvodnje, kao sto je naša pekara nemamo kome dostavljati hleb. Još veći problem je u sezoni kada se zna pokloputi 3-4 neradna dana uključujući nedelju i praznike.
- ✓ Ne smije se zabraniti rad nedeljom samo za trgovinu, a omogućiti ga restoranima, kafeterijama, agro centrima, frizersko kozmeticarskim salonima i tako dalje. Najbitniji faktor je da je država nas zatvorila, preduzeća koja pune budžet a omogućila crnom tržištu nesmetan rad.